

ת"פ 38951/04/18 - מדינת ישראל - פמ"ד נגד דורון בן חנניה פרץ

בית משפט השלום בבאר שבע

ד' כסלו תש"פ
02 דצמבר 2019

ת"פ 38951-04-18 מדינת ישראל נ' פרץ

לפני המאשימה
ע"י ב"כ מתמחה נעם להב
נגד
הנאשם
כב' השופט רון סולקין
מדינת ישראל - פמ"ד
דורון בן חנניה פרץ

ע"י ב"כ עו"ד יפתח רפאלי

גזר דין

כתב האישום והשתלשלות הדין

הנאשם שלפני נותן את הדין בגין עבירה של נסיון לקבל דבר במרמה בנסיבות מחמירות - בניגוד לסעיף 415 לחוק העונשין, תשל"ז - 1977, ביחד עם סעיף 25 לאותו חוק.

בהתאם לעובדות כתב האישום המתוקן (כא/1), בתאריך 10/08/16, סיכם הנאשם עם ע.מ. (קטין בעת ביצוע העבירה), כי יצית את רכבו, מסוג שברולט מליבו, מ.ר. 28-557-65, והנאשם יגיש תלונה כוזבת במשטרה בגין הצתת רכב על ידי אחר, במכוון. על פי עובדות כתב האישום, הנאשם עשה זאת כדי לתבוע את כספי הביטוח שלא כדין, תוך הצגת מצג שווא, לפיו התנכלו לנאשם כחלק ממעשה נקמה בגין רצח, בשלו היה בנו של הנאשם עצור באותה העת.

בהתאם לעובדות כתב האישום המתוקן, סמוך לשעה 02:00 במועד הנקוב לעיל, לאחר שהנאשם החנה את רכבו בסמוך לבנין 41 ברחבת אורן בדימונה, הניח בתוכו בקבוק ובו חומר דליק.

הקטין ע.מ. נטל את הבקבוק, שפך את החומר הדליק בתוך הרכב, הציתו ונמלט מהמקום.

כתוצאה ממעשים אלו אחזה אש ברכב והוא עלה באש, עד אשר הגיעו כוחות כיבוי אש, אשר השתלטו על הדליקה וכיבו

אותה.

לאחר מכן, ניגש הנאשם לתחנת המשטרה בדימונה ומסר הודעה בדבר הצתת הרכב על ידי אחרים, בידועו, כי טענתו אינה אמת, וכדי לקבל דבר במרמה.

בהמשך, אף מסר הנאשם לנציג חברת הביטוח "כלל" הודעה שקרית, לפיה אחרים הציתו את הרכב, על מנת לקבל במרמה את כספי הביטוח של הרכב.

עוד צוין בכתב האישום, כי בעקבות תלונת השווא של הנאשם הוצאו צווי חיפוש, תפיסה ומעצר ונחקרו מספר חשודים בקשר למעשה ההצתה הנטען; וכי הנסיבות המחמירות הן השימוש הבוטה מצד הנאשם במצוקה הכוזבת אותה הציג, כאילו הוצת הרכב כנקמה בגין מעשה רצח; הסיכון שיצר לציבור תוך הצתת הרכב במרכז העיר, בסמוך לכלי רכב אחרים ולבתי מגורים.

בין הצדדים נקשר הסדר טיעון, במסגרתו תוקן כתב האישום. הסדר הטיעון לא כלל הסכמות עונשיות.

הנאשם הודה בעובדות ובעבירה נושא כתב האישום המתוקן במסגרת ההסדר, ולאחר מכן הופנה לחקירת שירות המבחן למבוגרים.

ראיות לעונש

התביעה לא הגישה ראיות לעונש בעניינו של הנאשם.

ההגנה הגישה אסופת מסמכים רפואיים, כדלקמן:

א. סיכום מידע רפואי עדכני (נ/3);

ב. אישור על קביעת נכות כללית מטעם המלל (נ/4);

ג. סיכום ביקור במרפאה לשיכון כאב (נ/5);

ד. סיכום שחרור רפואי (נ/6);

ה. תוצאות בדיקה במעבדת שינה (נ/7).

כמו כן, העידה ההגנה את בת זוגו של הנאשם, הגב' אסנת סופר (ע.ה. 1), אשר סיפרה, בעדותה, על מצבו הבריאותי של הנאשם, אשר, לדבריה, סובל מאבנים בכליות; נוטל תרופות (ככל הנראה משככי כאבים) הגורמות שינויים בהתנהגות. העדה הוסיפה, כי מטפלת בנאשם מזה כ - 3 שנים, וסיפרה, כי נעזר בה כדי להיכנס למקלחת.

הערכת שירות המבחן למבוגרים

בעניינו של הנאשם הוגש תסקיר המפרט את נסיבותיו האישיות, כבן 52, גרוש, אב לשני ילדים בוגרים, מתגורר בעיר דימונה. הנאשם סיפר, כי מתקיים מקצבת נכות של המל"ל וסובל מליקויים בריאותיים שונים, כגון מחלות לב, כאב גב תחתון, צליעה בהליכה וכו'. הנאשם תיאר חובות כספיים ולדבריו מצוי בהליך פשיטת רגל.

הנאשם סיים 12 שנות לימוד, שירת במשטרה צבאית ועבד במגוון מקומות.

הנאשם סיפר, כי בנו הצעיר שוהה במעצר ממושך בכלא "רימונים" בעקבות נסיון רצח והוסיף, כי בנו מעורב בפלילים מגיל צעיר ומכור לסמים.

שירות המבחן ציין, כי על אף שבעבר היה הנאשם מעורב פלילים, בשל סיוע למשטרה - נסגרו ההליכים הפליליים שהתנהלו כנגדו.

עוד ציין שירות המבחן, כי הנאשם אינו נוטל אחריות על העבירה ומסר גרסאות שונה לאירועים נושא כתב האישום. לדבריו, חוקר משטרה שכנע אותו להודות באישומים וכך גם עורך הדין שייצג אותו (לנוכח האמור נערך, בפתח הדין הקבוע לשמיעת פרשת העונש, בירור נוסף ועלה, כי הנאשם עומד על הודאתו באשמה).

שירות המבחן התרשם מהנאשם כאדם ורבלי בעל יכולות קוגניטיביות תקינות המשתף מעברו ומחיינו; בעל מחויבות למשפחתו.

מנגד, התרשם שירות המבחן מחוסר יציבות בניהול חייו, כפי שבא לידי ביטוי בתחום התעסוקתי.

עוד מצא שירות המבחן לציין, כי התרשם מחוסר מהימנות של הנאשם, זאת, בין היתר, לאור ריבוי גרסאות שמסר.

להערכת שירות המבחן, מנהל הנאשם חברתיים שוליים.

הנאשם מפגין עמדות קרבניות, מתקשה בבחינה עצמית ונוטה להשליך האחריות למצבו על גורמים חיצוניים.

שירות המבחן ציין, כי הנאשם מתקשה לזהות מצבי סיכון ועניין זה ובכך יש כדי להגביר את רמת הסיכון להישנות העבירה והחזרה על התנהגות עוברת חוק בעתיד.

בסיומו של התסקיר, נמנע שירות המבחן מלבוא בהמלצה טיפולית בעניינו של הנאשם.

טענות הצדדים

התביעה הגישה טענותיה לעונש בכתב, והשלימה אותן על פה.

התביעה מבקשת לייחס משנה חומרה לנסיבות העבירה במקרה דנן, ובייחוד - השימוש שערך הנאשם, באופן בוטה, במצוקה כוזבת אותה הציג בפני המשטרה, לפיה אירוע ההצתה הוא תולדה של מעשה נקמה, על רקע מקרה רצח המיוחס לבנו. הצגה זו של הדברים הביאה לנקיטה בצעדים משמעותיים לקידום החקירה, במסגרתם נעצרו לחקירה מספר חשודים ואף הוצאו צווי חיפוש; תפיסה ומעצר.

עוד ציינה המאשימה, כי הנאשם פגע בערך של שלום הציבור ובטחונו, בכך שהצית את הרכב לצורך מעשה מרמה, בשעת לילה מאוחרת, באזור מגורים במרכז העיר, בסמוך לכלי רכב אחרים ולבתי מגורים. הנאשם אף סיכן את בטחונו של הקטין - שנשלח על ידו להצית הרכב, כאשר חשף אותו לסכנה.

עוד הוסיפה התביעה, כי נסיון המרמה של הנאשם כלפי חברת הביטוח היה עלול לגרום לנזק כלכלי לחברת הביטוח, אשר, בסופו של דבר יגולגל על כתפי המבוטחים.

התביעה מבקשת לייחס לנאשם חלק משמעותי ועיקרי בביצוע העבירה.

לעניין מתחם העונש - עתרה התביעה לקביעת מתחם עונש הולם, שינוע בין 15 - 30 חדשי מאסר בפועל לצד מאסר מותנה. התביעה בקשה לגזור על הנאשם עונש שימוקם בחלקו התחתון של מתחם הענישה.

עוד עתרה התביעה להטלת קנס כספי משמעותי על הנאשם, לאור מעשיו, שהביאו לבזבז כספי ציבור רבים.

ההגנה טענה בנוגע לנסיבותיו האישיות של הנאשם, וכן, כי המדובר בעבירות שנעברו במסגרת אירוע אחד, שלשיטתה - אינו ברף הגבוה ביותר של עבירות מסוג זה.

ההגנה טענה, כי לנאשם אין עבר פלילי וזו הסתבכותו הראשונה עם החוק. חלף זמן מאז העבירה.

ההגנה ביקשה ליתן משקל להודאת הנאשם, אשר באה כבר בשלב החקירה המשטרית.

ההגנה טענה לעניין נסיבותיו האישיות של הנאשם, בריאותו הרופפת ומצבו הכלכלי.

ההגנה בקשה לקבוע מתחם ענישה אשר ינוע, בין ענישה בדרך של עבודות של"צ, קנס, מאסר על תנאי ועד למספר קטן של חדשי מאסר, שיכול שירוצו בדרך של עבודות שירות.

לסיכום, עתרה ההגנה להשית על הנאשם עונש מאסר על תנאי, לרבות התחייבות כספית וצו מבחן ולחלופין ביקשה, כי אם ימצא בית המשפט להטיל עונש מאסר, יהיה זה עונש מאסר קצר, לריצוי בדרך של עבודות שירות.

בדברו האחרון, סיפר הנאשם, כי בתקופה בה ביקר בשירות המבחן, השתמש בתרופה הגורמת לו לטשטוש. הנאשם טען, כי נוטל אחריות על מעשיו ומתבייש בהם, ומבקש סליחה על מעשיו. הנאשם ביקש את רחמי בית המשפט וטען, כי עקב מצבו לא יוכל לשהות במאסר.

דין והכרעה

העבירה שעבר הנאשם חמורה ומצביעה על כשל בסיסי בערכים. אין לקבל, כי עבירה מסוג זה נעברת ללא מחשבה, או כי הנאשם "נקלע" לעבור העבירה עקב מצב בריאותי או נפשי. המדובר במעשים הדורשים תכנון מדוקדק מראש וגלומה בהם אי הגינות כלפי הציבור ואנטי חברתיות.

בית המשפט מקבל טענות התביעה, כי המדובר במעשים הפוגעים בכלל הציבור, ובין היתר גורמים לעליית מחירי פרמיות הביטוח, שכן חברת הביטוח נאלצת לקחת בחשבון, כי חלק מהמקרים בהם תיאלץ לפצות מבוטחיה, מקורם בתביעות כוזבות.

עוד מביאים מעשים מסוג זה לבזבז משאבים ולניצול לריק של זמן אצל גורמי החקירה במשטרה לשווא, כאשר במקרה דנן, לנוכח הרקע למעשים, כפי שהוצג על ידי הנאשם, פעלה היחידה החוקרת במרץ רב ובנחרצות, תוך פגיעה בחירותם ובפרטיותם של חשודים שונים, אשר נעצרו, נחקרו, הוצאו כלפיהם צווי חיפוש ואף צווי תפיסה לטובין שונים.

לכל אלה יש להוסיף, כי בניגוד למקרים אחרים, בהם העלמת כלי הרכב מתבצעת תוך העברתו למקום, בו אין ידי רשויות החוק פועלות (כגון שטחי האוטונומיה באזור יהודה ושומרון) - במקרה דנן, הוצת הרכב, תוך הסתייעות בקטין, ויצירת סיכון משמעותי לחיים ולרכוש - הן לקטין המצית והן לבני אדם, מבנים וכלי רכב, שהיו בסמוך (המדובר באזור מגורים). המעשה יצר סיכון של ממש לחיים ולרכוש. כבר נקבע, לא פעם, כי כאשר המדובר בהצתת אש - לא ניתן לצפות את תוצאותיה, שעשויות להיות חמורות מאוד.

הפסיקה קבעה, כי בדרך כלל, העונש הראוי על עבירות מסוג זה הינו מאסר בפועל, וכי לרוב, נסיבותיו האישיות של הנאשם, לא תגברנה על האינטרס הציבורי למיגור עבירות אלה. ראו, לעניין זה, ע.פ. (ב"ש) 7163/04 **תורג'מן נ' מדינת ישראל**, שם קבע בית המשפט המחוזי, כב' ס.נ. השופטת ש' דברת, בנוגע למסכת עבירות שלא הגיעה למעשיו של הנאשם בחומרתן, כדלקמן:

העבירה בה הורשע המערער הפכה למכת מדינה ולנסיון להשיג "כסף קל" על ידי הונאת חברות הביטוח, ויש לבער נגע זה. אין בנסיבותיו האישיות של המערער כדי לגבור על האינטרס הציבורי של הטלת מאסר בפועל על עבירות אלה.

עוד ראו ע"פ (באר שבע) 7413/01 **מנטלמכר נ' מדינת ישראל**, שם נקבע:

אנשים לא מעטים מבקשים להוציא כספים בטענות מרמה מחברות הביטוח, תוך הצגת מצג שרכבם נגנב. הדבר גורם נזק רב לחברות הביטוח, ומטיל גם מעמסה כספית על בעלי כלי הרכב הישרים, הנדרשים לשלם פרמיות גבוהות בשל הסיכונים שחברות הביטוח מקבלות עליהן... יש להעביר מסר ברור לכל אדם המבקש להתעשר על סמך מצגי שווא, כי ימצא עצמו מאחורי סורג ובריח, לאחר שיתפס, גם אם עברו נקי.

מתחם הענישה

לצורך קביעת מתחם הענישה, תובא, להלן, סקירה של פסיקה בעבירות דומות, אם כי יצוין, כבר כעת, כי באף אחד מהמקרים, הן שהובאו לעיל והן שיובאו להלן, לא היתה הצטרפות נסיבות כה חמורה, כמו במקרה דנן:

· בגזר הדין ת.פ. 3413/08 **מדינת ישראל נ' שמש**, הורשעו מספר נאשמים בעבירות אשר כללו הונאה של חברת הביטוח. הנאשמים דיווחו דיווח כוזב, לפיו הרכב שבבעלות אחד מהם נגנב, עת שניסו להעביר את הרכב לשטחי יהודה ושומרון. בית המשפט גזר על הנאשם העיקרי עונש של 5 חודשי מאסר בפועל, אשר ירוצו בדרך של עבודות שירות, לצד רכיבי ענישה נוספים;

· בגזר הדין 6446-03-14, **מדינת ישראל נ' סרור**, הורשע הנאשם בגין מסירת ידיעה כוזבת, כי רכבו נגנב, כאשר בפועל - הועבר לשטחי יהודה ושומרון. בית המשפט גזר על הנאשם עונש מאסר בפועל בן חמישה חדשים, אשר ירוצו בדרך של עבודות שירות, לצד קנס בסך 10,000 ₪;

· בגזר הדין 5508/00 **מדינת ישראל נ' תורג'מן**, הורשע הנאשם על כך שהעביר, באמצעות אחר, רכב השייך לאחיו, לשטחים, על מנת לקבל את דמי הביטוח במרמה. בית המשפט גזר על הנאשם עונש מאסר בן 8 חודשים לריצוי בפועל וקנס בסך 6,000 ₪, לצד עונש מאסר על תנאי;

· בגזר הדין 7093/99 **מדינת ישראל נ' פרחי**, הורשע הנאשם במספר אישומים, בהם קשר קשר להעברת מכוניות (חלקן גנובות וחלקן בבעלות מכריו) לרצועת עזה ולהונות את החברת הביטוח על מנת לקבל את דמי הביטוח במרמה. בית המשפט גזר על הנאשם עונש מאסר בן 12 חודשים, מאסר על תנאי וקנס בסך ₪5,000;

· בפסק הדין 71707/03 מסיקה נ' מדינת ישראל, נדחה ערעורו של מי שהורשע בקשירת קשר עם אחר, לדווח על גניבת רכב על מנת לקבל כספי ביטוח במרמה. בית המשפט המחוזי אישר עונש מאסר בפועל בן 10 חודשים.

במקרה דנן, לנוכח הצטרפותן של הנסיבות לחומרה, ובין היתר, סיכון שלום הציבור; סיכון רכוש; סיכון שלומו של הקטין, שנשלח על ידי הנאשם; פגיעה בחירותם ובפרטיותם של אחרים, על לא עוול בכפם; בזבוז המשאבים הרחב של היחידה החוקרת ואף על ידי רשות הכבאות וההצלה - תוך השוואה למקרים שפורטו לעיל, אשר, כאמור, לא היו בהם מאפייני חומרה דומים - יעמיד בית המשפט את מתחם הענישה, במקרה דנן, בין עונש מאסר בן שנה, ועד לשנתיים מאסר בפועל.

קביעת הענישה הספציפית בעניינו של הנאשם

במקרה דנן קיימים נתונים על תכנון לפרטי פרטים של העבירה, תוך הסתייעות בלוגיסטיקה מתאימה, יצירת מצג שווא, פעולה ביחד עם אחר, שנשלח על ידי הנאשם; מסירת תלונה כוזבת לשני גורמים שונים - הן משטרת ישראל והן חברת הביטוח; היעדר כל מורא מפני הסיכון המשמעותי שיצר לחייהם ולשלומם של אחרים - כל אלה מעידים על הפנמה משמעותית של ערכים אנטי חברתיים ועל היותם נטועים היטב אצל הנאשם.

הוסף לאמור, התרשמותו השלילית של שירות המבחן למבוגרים מהנאשם, כמי שאינו מהימן; מקיים קשרים חברתיים שוליים; מפגין עמדות קרבניות תוך השלכת האחריות למעשיו על אחרים; אשר מתקשה לזהות מצבי סיכון ולפיכך, קיימת מסוכנות גבוהה מצדו לחזרה על התנהגות עוברת חוק בעתיד.

שירות המבחן אף נמנע מהמלצה בעניינו של הנאשם.

כל אלה מטים הכף לכיוון החמרה במסגרת מתחם הענישה.

מנגד, הודה הנאשם באשמה, תוך חסכון בזמן שיפוטי.

הוצגו לבית המשפט נתונים בנוגע למצבו הרפואי של הנאשם.

נטענו טענות בנוגע למצבו הכלכלי של הנאשם (אם כי, לעניין זה, לא הוצגו מסמכים מאמתים ולנוכח ההתרשמות, הן של שירות המבחן והן בבית המשפט, ממידת מהימנותו של הנאשם - יש לבחון טענות אלה בזהירות הראויה).

בית המשפט אינו מוצא לקבל עתירתה העונשית של ההגנה, אשר חורגת לקולה ממתחם הענישה. עתירה מסוג זה מחייבת הצבעה על שיקולי שיקום, אשר אינם קיימים במקרה דנן.

גם נסיבותיו האישיות והמשפחתיות של הנאשם כשלעצמן, לרבות מצבו הרפואי- לא יהיה בהם כדי למנוע השתת עונש מאסר בפועל, במקרה דנן. על אף הטענות הרבות מצד ההגנה - על פי העולה מהמסמכים הרפואיים, אין המדובר בבעיות רפואיות, שאינן ניתנות לטיפול במסגרת שב"ס.

עם זאת, לטענות אלה, כמו גם יתר הנסיבות לקולה, לרבות חלוף הזמן - תהיה השפעה בכל הנוגע למיקום עונשו של הנאשם במסגרת המתחם, והן תטנה את הכף לכיוון הקלה במסגרת המתחם, כך שעונשו של הנאשם יועמד על הצד הנמוך של המתחם, אם גם לא ברף הנמוך ממש.

בנוסף לרכיב הענישה של מאסר בפועל, רואה בית המשפט להשית על הנאשם עיצום כספי, וזאת משנעברו העבירות למען בצע כסף ואף לאור המשאבים הציבוריים שהוקצו לשווא, עקב המצג שיצר הנאשם במשטרת ישראל, כמו גם כיבוי השריפה על ידי רשות הכבאות וההצלה.

ההגנה לא הציגה כל אסכמתא המצביעה על מצב כלכלי חריג. למרות האמור, לפני משורת הדין, בית המשפט נטל בחשבון את הטענות בדבר מצבו הכלכלי.

אך גם כשבית המשפט נוטל בחשבון טענה זו - אין מנוס מקביעת עיצום כלכלי משמעותי.

לאחר שבית המשפט שמע טענות הצדדים; שמע עדות רעיית הנאשם; עיין בתסקיר ובראיות ההגנה לעונש; שמע דברו האחרון של הנאשם, רואה להשית על הנאשם העונשים הבאים:

א. 14 חדשי מאסר בפועל בניכוי ימי מעצרו בהתאם לרישומי שב"ס;

ב. 12 חדשים מאסר מותנה למשך שלוש שנים מהיום, והתנאי - שהנאשם לא יעבור עבירה בניגוד לחוק העונשין, תשל"ז - 1977, פרק ט' סימן א', או פרק יא', שהיא מסוג פשע;

ג. 8 חדשים מאסר מותנה למשך שלוש שנים מהיום, והתנאי - שהנאשם לא יעבור עבירה בניגוד לחוק העונשין, תשל"ז - 1977, פרק ט' סימן א', או פרק יא', שהיא מסוג עוון;

ד. קנס בסך 25,000 ₪ או 180 ימי מאסר תמורתו, הקנס ישולם בעשרים וחמישה שעורים שווים ורצופים, החל מיום 15.01.20 ובכל 15 לחודש שלאחר מכן;

עותק גזר הדין יועבר לשירות המבחן למבוגרים.

הנאשם יתייצב לריצוי עונשו כעת.

הודעה זכות הערעור.

ניתנה היום, ד' כסלו תש"פ, 02 דצמבר 2019, בנוכחות הצדדים.